

Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych

HR HELSIŃSKA FUNDACJA
PRAW CZŁOWIEKA

„Autobus do świata bez min i broni kasetowej przyjeżdża do Polski! Czy zdążymy wsiąść?”

Konferencja Prasowa

„Byłem bombardowany bombami kasetowymi, to nie jest aż tak uciążliwe” – powiedział minister Radosław Sikorski, zapowiadając, że w grudniu Polska nie podpisze konwencji o zakazie broni kasetowej.

Na początku przyszłego miesiąca ponad 100 Państw, w tym większość państw europejskich, podpisze w Oslo nową umowę międzynarodową całkowicie eliminującą z wyposażenia ich sił zbrojnych broń kasetową.

W listopadzie do Polski przyjadą Branislav Kapetanović z Serbii i Firoz Ali Alizada z Afganistanu – niepełnosprawni, ofiary bomb kasetowych i min przeciwpiechotnych. Poprosili oni o spotkanie z ministrem Sikorskim oraz innymi urzędnikami. Chcą przekonać Polskę do zaprzestania używania tych niehumanitarnych broni.

GDZIE: Centrum Prasowe PAP, ul. Bracka 6/8

KIEDY: 13 listopada, godzina 14:00

Firoz Ali Alizada ma 26 lat. Stracił nogi na minie w wieku 14 lat w Afganistanie, kiedy szedł do szkoły. Dziś używa protez. Firoz pracuje w Międzynarodowej Kampanii na Rzecz Zakazu Min (ICBL), założył Afgańskie Stowarzyszenie Ofiar Min. **Branislav Kapetanović** ma 42 lata. Jest saperem, stracił nogi i ręce przy wybuchu bomby kasetowej w Serbii. Obecnie porusza się na wózku i jest rzecznikiem Międzynarodowej Koalicji Przeciwko Broni Kasetowej (CMC). Obydwaj przyjadą na pokładzie „BanBusa”, autobusu Międzynarodowej Kampanii przeciw Minom i Broni Kasetowej (ICBL/CMC), który wyruszył 1 października z Bałkanów, aby dotrzeć do Oslo 3 grudnia na ceremonię podpisania nowej konwencji o zakazie broni kasetowej.

Podczas konferencji 13 listopada głos zabierze również przedstawiciel BanBusa John Rodsted oraz przedstawiciel Zarządu Głównego Polskiego Czerwonego Krzyża, organizatora przedsięwzięcia. Dostępni będą również przedstawiciele Amnesty International Polska i Polskiego Forum Osób Niepełnosprawnych.

Dlaczego miny i broń kasetowa to niehumanitarne środki walki?

Miny przeciwpiechotne nie odróżniają stopy żołnierza od stopy dziecka. Są aktywne długo po zakończeniu konfliktu. Na świecie jest ich ok. 100-300 milionów w 70 krajach. W Polsce po 1945 roku zginęło w wyniku ich wybuchu ponad 4000 cywilów, a 8000 zostało rannych. Mimo tego, Polska wciąż składa je milion min. Jako jedyny kraj UE poza Finlandią nie ratyfikowała Konwencji o zakazie min przeciwpiechotnych, której stronami jest 156 krajów.

Broń kasetowa to pociski zawierające w sobie mniejsze ładunki wybuchowe. W momencie wystrzału kasetka otwiera się, wypuszczając dziesiątki i setki małych ładunków. Powierzchnia rozrzutu może wynosić nawet 30 tys. km². Wiele z nich nie wybucha od razu i pozostaje aktywne

przez lata. Polska wciąż produkuje i składa broń kasetową, pozostając w mniejszości krajów europejskich.

W stolicy oprócz konferencji prasowej, ekipa BanBusa stara się o spotkania z Premierem, Ministrem Spraw Zagranicznych, Ministrem Obrony Narodowej, Marszałkiem Sejmu i Przewodniczącym Konferencji Episkopatu Polski. Będzie także przyjęta wspólnie przez Ambasadę państw, które zdecydowanie wybierają się do Oslo: Irlandia, Norwegia, Kanada i Szwajcaria.

Załoga BanBusa będzie dostępna w Polsce 12 (Katowice) oraz 13-14 listopada (Warszawa). Aby umówić się na spotkanie oraz uzyskać dodatkowe informacje, zdjęcia i materiały filmowe, prosimy o kontakt z:

Lidią Szafaryn (Polski Czerwony Krzyż) kom. 602 122 015 e-mail: lidia.szafaryn@pck.org.pl;
Katarzyną Derlicką, International Campaign to Ban Landmines / Cluster Munition Coalition; kom. 606 102 755, e-mail: kasia@icbl.org

*****

DODATKOWE INFORMACJE:

Ban Bus. Swoją wielką podróż mały autobus rozpoczął 1 października na Bałkanach, gdzie podczas ostatniej wojny masowo użyto min przeciwpiechotnych i broni kasetowej, a zakończy 3 grudnia w Oslo, Norwegii, gdzie nastąpi podpisanie nowej Konwencji o zakazie broni kasetowej i gdzie ponad 10 lat temu przyjęto Konwencje o zakazie min przeciwpiechotnych.

Ekipa Ban Bus'a:

Firoz Ali Alizada, 26 lat, stracił nogi na minie w wieku 14 lat w Afganistanu; założyciel Afgańskiego Stowarzyszenia Ofiar Min; dziś porusza się na protezach i pracuje w Międzynarodowej Kampanii na Rzecz Zakazu Min (ICBL).

Branisław Kapetanović, 42 lata, saper, stracił nogi i rękę przy wybuchu bomby kasetowej w Serbii; dziś porusza się na wózku i jest Rzecznikiem Międzynarodowej Koalicji Przeciwko Broni Kasetowej (CMC).

John Rodsted, Australijski aktywista, fotograf i reżyser, przez ostatnie 20 lat zajmujący się dokumentowaniem problemu wywołanego przez miny i broń kasetową na świecie; odwiedził Polskę w 2003 r. i spotkał się m.in. z Jolanta Kwaśniewska w sprawie przystąpienia Polski do Konwencji o zakazie min; niedawno wrócił z Gruzji.

Mette Eliseussen, Norweska dziennikarka; od lat 90tych działaczka kampanii, spędziła kilka lat pracując w Afganistanie, gdzie założyła Save the Children.

Czym jest broń kasetowa (rozpryskowa)? Jest to bomba lub pocisk (kaseta), zawierająca w sobie mniejsze ładunki wybuchowe (podpociski). Może być wystrzeliana z ziemi lub zrzucona z samolotu. W momencie wystrzału kaseta otwiera się, rozpryskując dziesiątki, a nawet setki mniejszych podpocisków. Powierzchnia rozrzutu takich podpocisków może sięgać nawet 30 tys. km². Z tego względu użycie tej broni jest mało precyzyjne i pociąga za sobą duże straty wśród ludności cywilnej podczas ataku. Dodatkowo, znaczny procent podpocisków nie wybuchają po zetknięciu z powierzchnią i często pozostaje aktywny wiele lat po zakończeniu konfliktu.

Bron kasetowa była używana od czasów II wojny światowej. Dotychczas została wykorzystana w ponad 30 państwach. Do najbardziej dotkniętych regionów należy Azja Południowo-Wschodnia, Bliski Wschód, Afryka oraz Bałkany. Ostatnio broń kasetowa została użyta w Afganistanie

(2001), Iraku (2003), Libanie (2006) i Gruzji (2008),

Na świecie miliardy podpocisków kasetowych są składowane w blisko 80 krajach; 34 państwa produkują ponad 210 różnych typów tej broni.

Czym jest mina przeciwpiechotna?

Jest to mina skonstruowaną tak, by wybuchać wskutek obecności, bliskości lub kontaktu z człowiekiem. Głównym celem miny jest ranienie i wyłączenie z walki. Myny pozostają aktywne długo po zakończeniu konfliktu.

Miny przeciwpiechotne po raz pierwszy na dużą skalę użyte zostały w czasie I wojny światowej. W XX wieku rozprzestrzeniły się na wszystkich kontynentach i były obecne w każdym konflikcie międzynarodowym i wewnętrznym. Na początku lat 90tych zaczęto mówić o 'kryzysie humanitarnym', szacując że świat jest 'zaminowany' około 100 - 300 milionami min. Obecnie nadal ponad 70 państw jest dotkniętych problemem min. Do najbardziej 'zaminowanych' państw należą: Afganistan, Angola, Bośnia, Irak, Kambodża czy Laos.

Mina jest bronią tanią (ok. 3 USD) i łatwą w użyciu. Koszt znalezienia i zniszczenia pojedynczej miny wynosi od 300 do 1000 dolarów i jest ogromnie czasochłonny. Koszt protezy kończyny to 100 do 3000 dolarów. Dorosły musi wymieniać protezę co dwa, trzy lata, a dziecko co 6 miesięcy do roku.

Dlaczego miny i bomby kasetowe są „niehumanitarne”?

Stosowanie min przeciwpiechotnych oraz broni kasetowej łamie podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarnego konfliktów zbrojnych. Są to bronie nie-różnicujące – nie odróżniają stopy żołnierza od stopy dziecka. Co więcej, pozostają aktywne w ziemi lub na jej powierzchni na długo po zakończeniu konfliktu, narażając ludność cywilną na poważne niebezpieczeństwo, często dożgonne kalectwo lub śmierć.

Czym jest Konwencja o minach przeciwpiechotnych?

* Jest to międzynarodowa *Konwencja o zakazie użycia, produkcji, składowania i przekazywania min przeciwpiechotnych oraz o ich zniszczeniu*, podpisana 3-4 grudnia 1997 r. w Ottawie, (Kanada), przez 122 państwa, w tym Polskę. W historii prawa międzynarodowego był to pierwszy przypadek gdy rządy, agendy międzynarodowe oraz społeczeństwo obywatelskie doprowadziły razem do całkowitego zakazu konkretnego typu broni konwencjonalnej.

* Obecnie 156 krajów – ponad 80 procent wszystkich państw świata – jest stronami konwencji i odrzuciło użycie, produkcję i handel tą bronią. Zniszczono już miliony składowanych min, coraz większe połacie zaminowanej ziemi są oczyszczane, co roku spada liczba nowych ofiar min (z 20 000 na początku lat 90tych do około 15 000 rocznie obecnie).

Co to jest proces z Oslo i Konwencja o broni kasetowej?

* Mianem Procesu z Oslo jest określany międzynarodowy proces zainicjowany przez Norwegię w lutym 2007, którego celem było wynegocjowanie i przyjęcie nowej konwencji zakazującej broni kasetowej. Proces ten został zwieńczony 30 maja 2008 r., kiedy po serii międzynarodowych konferencji, 107 państw 30 maja 2008 w Dublinie przyjęło ostateczny tekst Konwencji o broni kasetowej. Traktat ten zakazuje użycia, produkcji, składowania i przekazywania broni kasetowej, zobowiązuje państwa do oczyszczenia terenów z obecności tej broni oraz zapewnienia dostatecznej pomocy i opieki dla osób przez nią poszkodowanych. Konwencja ta będzie otwarta do podpisu 3 grudnia br. w Oslo, podczas konferencji na wysokim szczeblu. Po podpisaniu i wejściu konwencji w życie, bomby kasetowe staną się bronią całkowicie nielegalną.

Czym jest Konwencja o ochronie praw osób niepełnosprawnych?

* Konwencja przyjęta została 13 grudnia 2006 r. Jej celem jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym posiadania takich samych praw i obowiązków, z jakich korzystają pozostali członkowie społeczeństwa. Konwencja podkreśla, że osoba niepełnosprawna powinna korzystać z pełnego równouprawnienia, zakazu dyskryminacji oraz równości wobec prawa. Ma ona również prawo do wolności i bezpieczeństwa, prawo do swobody poruszania się i do niezależnego życia, prawo do zdrowia, pracy i edukacji, oraz prawo do udziału w życiu publicznym i kulturalnym. Konwencja ta dotyczy w dużym stopniu praw osób których niepełnosprawność jest wynikiem eksplozji niewybuchów. Społeczeństwo obywatelskie skupione w międzynarodowych organizacjach pozarządowych i instytucjach zajmujących się pomocą humanitarną i prawami człowieka ściśle współpracuje przy promocji trzech konwencji: o minach przeciwpiechotnych, o broni kasetowej i o prawach osób niepełnosprawnych.

Polska podpisała Konwencję w dniu jej otwarcia (30.12.2007) ale do dnia dzisiejszego zwleka z jej ratyfikacją.

A co z Polską?

* Po II wojnie światowej Polska była najbardziej 'zaminowanym' krajem na świecie: ponad 80% terytorium naszego kraju zanieczyszczone było minami oraz innymi niewybuchami. W okresie powojennym usunięto ponad 80 milionów min. Od 1945 r. miny pochłonęły życie ponad 4 000 osób cywilnych oraz raniły kolejne 8 000. Do dnia dzisiejszego na terytorium Polski znajdowane są duże ilości min i innych niewypałów, które wciąż ranią i zabijają polskich obywateli. Ponadto, Polscy żołnierze służący w misjach pokojowych i stabilizacyjnych, szczególnie w Afganistanie, narażają życie i zdrowie padając ofiarą min i innych niewybuchów.

* Polska, wraz z innymi 122 państwami, podpisała Konwencję Ottawską w 1997 r. Niestety, dotychczas Rząd RP nie ratyfikował konwencji. Polska jest jedynym, obok Wysp Marshalla, pierwotnym sygnatariuszem Konwencji, któremu nie udało się dokonać ratyfikacji traktatu 10 lat po jego podpisaniu. Wszystkie państwa Unii Europejskiej, z wyjątkiem Finlandii oraz ogromna większość sąsiadów Polski, w tym Białoruś i Ukraina są stronami konwencji.

* Polska nadal składa blisko 1 milion min przeciwpiechotnych.

* Polska produkuje i składa broń kasetową. Polska połowicznie uczestniczyła w Procesie z Oslo i nie przyjęła nowej Konwencji w Dublinie. Jak dotychczas władze RP nie zamierzają podpisać traktatu 3 grudnia br. w Oslo. Pozostaje w ten sposób w „mniejszościowym” gronie państw europejskich, które powiedziały traktatowi „nie” i będą kontynuowały produkcję tej broni.

* Polska podpisała Konwencję o ochronie praw osób niepełnosprawnych w dniu jej otwarcia (30.12.2007) ale do dnia dzisiejszego zwleka z jej ratyfikacją

Dlaczego Polski Czerwony Krzyż zajmuje się minami przeciwpiechotnymi i bronią kasetową?

Misją Czerwonego Krzyża jest m.in. ochrona ludności cywilnej w trakcie konfliktów zbrojnych oraz stanie na straży międzynarodowego prawa humanitarnego - upowszechnianie jego norm i monitorowanie ich przestrzegania. Od lat 90tych PCK apeluje do Rządu RP o bezzwłoczną ratyfikację Konwencji Ottawskiej, a od tego roku również o podpisanie nowego traktatu zakazującego broni kasetowej.

Czym jest Międzynarodowa Koalicja przeciwko Broni Kasetowej (CMC)?

Międzynarodowa Koalicja przeciwko Broni Kasetowej (Cluster Munition Coalition - CMC) jest ogólnosiwiatową siecią ponad 250 organizacji pozarządowych pracujących w blisko 70 krajach na rzecz całkowitego zakazu broni kasetowej. Powstała w 2003 r. *Koalicja* aktywnie uczestniczyła w procesie z Oslo, a obecnie promuje nową Konwencję aby jak najwięcej państw ją podpisało i dokonało szybkiej ratyfikacji.

Czym jest Międzynarodowa Kampania na Rzecz Zakazu Min (ICBL)?

Międzynarodowa Kampania na Rzecz Zakazu Min (International Campaign to Ban Landmines – ICBL) jest ogólnoświatową koalicją ponad tysiąca organizacji pozarządowych działających na rzecz całkowitej eliminacji min przeciwpiechotnych i bomb kasetowych oraz zapewnienia pomocy ofiarom tych broni. W 1997 r. ICBL otrzymała *Pokojową Nagrodę Nobla* w uznaniu za jej wkład w procesie negocjacji i przyjęcia Konwencji Ottawskiej. Od 2006 r. ICBL wspiera działania CMC.

Czym jest Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych?

Misją Forum jest jednoczenie sił społecznych i instytucjonalnych dla tworzenia warunków wyrównywania szans, równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym oraz walki z wszelkimi przejawami dyskryminacji osób niepełnosprawnych, aby mogły żyć godnie i w pełni korzystać z praw człowieka.

Celem PFON jest tworzenie płaszczyzny współpracy i jednolitej reprezentacji stowarzyszeń osób niepełnosprawnych oraz rodzin osób niepełnosprawnych, gdy rodzaj niepełnosprawności uniemożliwia samoreprezentację, jak i wpływanie na politykę społeczną państwa oraz rozwiązania prawne decydujące o jakości życia osób niepełnosprawnych w wymiarze osobowym, społecznym i ekonomicznym oraz o ich równym traktowaniu, a także o wspieraniu ich rodzin.

Więcej informacji na:

www.stop-minom.pck.org.pl

www.icbl.org

www.stopclustermunitions.org

www.pfon.org